

Η ΤΡΟΦΟΔΟΤΗΣΗ ΤΩΝ ΜΕΛΙΣΣΩΝ

Πασχάλης Χαριζάνης
Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Η ισορροπημένη διατροφή παίζει σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη του μελισσιού αλλά και στην ανθεκτικότητα των μελισσών σε διάφορες ασθένειες. Επομένως η αναπλήρωση της τροφής που λείπει είναι αποφασιστικής σημασίας.

Πολλές φορές οι μέλισσες εξαντλούν τα αποθέματα τροφής μέσα στην κυψέλη γρήγορα ή για κάποιο άλλο λόγο δεν είναι σε θέση να αποθηκεύσουν πολλή τροφή μέσα στην κυψέλη. Και στις δύο περιπτώσεις το μελίσι θα δυσκολευθεί να επιζήσει, εάν δεν κάνουμε τροφοδότηση. Μπορεί κατά τη διάρκεια μελιτοφορίας το μελίσι να συλλέγει νέκταρ και γύρη κάθε μέρα, αλλά οι ποσότητες αυτές να μην είναι πολύ μεγάλες και, όταν συμβεί κάποια κακοκαιρία για μερικές μέρες, τότε το μελίσι κινδυνεύει να πεθάνει από την πείνα, επειδή συγχρόνως εκτρέφει και πολύ γόνο.

Οι μέλισσες πρέπει να **τροφοδοτούνται για τους παρακάτω λόγους:**

1. Όταν δεν υπάρχει μέλι ή γύρη διαθέσιμη μέσα στην κυψέλη, για να διεγείρουμε τις μέλισσες ώστε να εκθρέψουν γόνο και αυτό συμβαίνει κυρίως αργά το χειμώνα ή ωρίς την άνοιξη.
2. Όταν το μελίσι κινδυνεύει να πεθάνει από την πείνα.
3. Όταν κάνουμε θεραπεία μιας ασθένειας και είμαστε υποχρεωμένοι να δώσουμε το φάρμακο μέσα στην τροφή.
4. Όταν τοποθετούμε ένα καινούργιο σμήνος μέσα σε μία κυψέλη και πρέπει να το βοηθήσουμε να κτίσει κηρήθρες και να εκθρέψει γόνο.
5. Όταν σε ένα μελίσι δίνουμε πολλά πλαίσια με φύλλα κηρήθρας και θέλουμε να χτιστούν αυτές οι κηρήθρες γρήγορα.
6. Όταν κάνουμε εισαγωγή μιας βασίλισσας μέσα σε ένα μελίσι.
7. Όταν κάνουμε βασιλοτροφία και κατά τη διάρκεια της περιόδου αυτής δεν υπάρχει μελιτοφορία.

Η εξάντληση των αποθεμάτων τροφής μέσα στην κυψέλη μπορεί να συμβεί με έναν από τους παρακάτω τρόπους:

1. Όταν ο μελισσοκόμος αφαιρεί πολύ περισσότερο μέλι από όσο πρέπει κατά τη διάρκεια του φθινοπώρου.
2. Όταν το μελίσι εκτρέφει πολύ γόνο και είναι υποχρεωμένο να καταναλώνει πολύ μέλι και για την εκτροφή του γόνου αλλά και για την παραγωγή θερμότητας για τη διατήρηση σταθερής θερμοκρασίας στο χώρο της γονοφωλιάς.
3. Όταν έχουμε τα μελίσιμα μας δυνατά, έτοιμα για ανθοφορία και τύχει η ανθοφορία αυτή να μη δώσει μέλι, τότε τα μελίσιμα επειδή δε μαζεύουν πολύ νέκταρ, κινδυνεύουν να πεθάνουν από την πείνα.

Όταν τα μελίσιμα δεν έχουν τροφή, κινδυνεύουν από λιμοκτονία. Για το λόγο αυτό θα πρέπει ο μελισσοκόμος να κάνει τροφοδότηση για να μπορέσει και να σώσει τα μελίσιμα, αλλά και να τα βοηθήσει να αναπτυχθούν γρήγορα. Υπάρχουν πολλοί τρόποι να τροφοδοτήσουμε τις μέλισσες και οι τροφές που χρησιμοποιούνται είναι κρυσταλλική ζάχαρη, σιρόπι, ζαχαροζύμαρο μέλι, γύρη ή υποκατάστατο γύρης.

A. Τροφοδότηση με σιρόπι

Η αναλογία ή πυκνότητα του σιροπιού αλλάζει ανάλογα με την εποχή.

1. Για τροφοδότηση την άνοιξη χρησιμοποιούμε σιρόπι με αναλογία 1:1 δηλαδή 1 kg ζάχαρη προς 1 kg νερό.
2. Για φθινοπωρινή τροφοδότηση χρησιμοποιούμε 2 kg ζάχαρη προς 1 kg νερό (αναλογία 2:1).
3. Για τη διεγερτική τροφοδότηση χρησιμοποιούμε 1 kg ζάχαρη προς 2 kg νερό (αναλογία 1:2). Κατά τη διεγερτική τροφοδότηση οι ποσότητες του σιροπιού που δίνουμε στο μελίσι είναι μικρές και συχνές. Για να παρασκευάσουμε το σιρόπι, χρησιμοποιούμε πάντοτε κρυσταλλική ζάχαρη. Θα πρέπει να αποφεύγουμε γλυκαντικές ουσίες άγνωστης προέλευσης ή και ουσίες όπως είναι οι μελάσσες και οι γλυκόζες.

Για την παρασκευή του σιροπιού μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε νερό της βρύσης, θερμοκρασίας δηλαδή δωματίου ή ζεστό νερό, μέσα στο οποίο διαλύουμε τη ζάχαρη. Ποτέ δεν πρέπει να βράζουμε σε φωτιά το σιρόπι, γιατί μπορεί να καραμελοποιηθεί και να έχουμε απώλειες μελισσών κατά τη διάρκεια της τροφοδότησης.

B. Τροφοδότηση με κηρήθρες μελιού

Είναι ο πιο εύκολος και γρήγορος τρόπος, για να τροφοδοτήσουμε τα μελίσιμα μας, όταν έχουν άμεση ανάγκη τροφής. Πολλοί μελισσοκόμοι αποθηκεύουν αρκετές κηρήθρες με μέλι, για να τις έχουν σε ώρα ανάγκης, κυρίως νωρίς την άνοιξη. Για να πάρουν το μέλι πιο εύκολα οι μέλισσες, απολεπίζουμε με ένα πηρούνι τα σφραγισμένα κελιά. Προσέχουμε οι κηρήθρες μελιού να προέρχονται από υγιή μελίσιμα.

Γ. Τροφοδότηση με ρευστό μέλι

Δεν συνιστάται ο τρόπος αυτός τροφοδότησης, γιατί μπορεί να προκληθεί λεηλασία. Ένας άλλος κίνδυνος που υπάρχει είναι η μετάδοση ασθενειών μέσα στο μελίσι. Μέλια τα οποία είναι άγνωστης προέλευσης μπορεί να περιέχουν σπόρια σηψιγονιών (αμερικανικής ή ευρωπαϊκής), ή σπόρια ασκοσφαίρωσης. Όταν τροφοδοτούνται ξηνισμένα μέλια, μπορεί να προκαλέσουν στις μέλισσες δυσεντερία.

Δ. Τροφοδότηση με ζαχαροζύμαρο

Το ζαχαροζύμαρο παρασκευάζεται με την ανάμιξη μελιού με άχνη ζάχαρη. Το τελικό προϊόν είναι ένα σφιχτό ζυμάρι που τοποθετείται στους κηρηθοφορείς ακριβώς πάνω από τη γονοφωλιά. Με κρύο καιρό προτιμούμε την τροφοδότηση με ζαχαροζύμαρο το οποίο τοποθετούμε πάνω από τη μελισσόσφαιρα. Κατά την ανάμιξη μπορούμε να αντικαταστήσουμε κάποια ποσότητα μελιού με νερό. Επίσης μπορούμε να αναμίξουμε διάφορα φάρμακα, όπως μυκοστατικά για την ασκοσφαίρωση ή αντιβιοτικό για την πρόληψη ή καταπολέμηση της νοσεμίας.

Ε. Τροφοδότηση με αντικατάστατο ή υποκατάστατο γύρης

Όταν υπάρχει έλλειψη γύρης, τότε ο μελισσοκόμος πρέπει να τροφοδοτεί τα μελίσιμα του με φυσική γύρη που έχει συλλέξει ή με αντικατάστατα και υποκατάστατα γύρης.

Η φυσική γύρη μπορεί να δοθεί στα μελίσιμα μέσα στην κηρήθρα, όπως την αποθηκεύουν οι μέλισσες ή με τη μορφή γυρεόπιτας. Κηρήθρες με γύρη

εφοδιαζόμαστε από δυνατά υγιή μελίτσια, μπορούμε όμως να συλλέξουμε φυσική γύρη με τη βοήθεια γυρεοπαγίδων που τις τοποθετούμε σε δυνατά υγιή μελίτσια κατά τη διάρκεια ανθοφορίας.

Αντικατάστατο γύρης είναι κάθε πρωτεϊνούχο υλικό που μπορεί να τροφοδοτηθεί στις μέλισσες, δεν περιέχει γύρη και αντικαθιστά τη φυσική γύρη. Υποκατάστατο είναι κάθε αντικατάστατο γύρης, που περιέχει όμως και ένα ποσοστό φυσικής γύρης. Το αντικατάστατο ή υποκατάστατο γύρης δίνεται στο μελίτσι με τη μορφή πίτας. Η πίτα πρέπει να τοποθετείται στους κηρηθοφορείς ακριβώς πάνω από την περιοχή του γόνου (Εικ.4).

Εικόνα 4. Υποκατάστατο γύρης πάνω στους κηρηθοφορείς. Η τροφοδότηση τέτοιας τροφής είναι συχνά απαραίτητη, αν θέλουμε να διατηρήσουμε δυνατά και παραγωγικά μελίτσια.